

DOVER
ALLING
TULSTRUP
SOGNE- OG
KIRKEBLAD

21. årgang - nr. 4 - September 2019

Til samtlige husstande i Dover-Alling-Tulstrup sogne

Prædiken den 25. august 2019 Friluftsgudstjenesten på Himmelbjerget

Af Præst Benjamin Würtz Rasmussen

Søndagens tekst:

Da Jesus kom nærmere og så Jerusalem, græd han over den og sagde: »Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred. Men nu er det skjult for dine øjne. For der skal komme dage over dig, da dine fjender skal kaste en vold op omkring dig, belejre dig og trænge ind på dig fra alle sider. De skal jævne dig med jorden og dine børn sammen med dig, og de skal ikke lade sten på sten tilbage i dig, fordi du ikke kendte din besøgelsestid.« Så kom han ind på tempelpladsen, og han gav sig til at jage dem ud, som drev handel dér, og han sagde til dem: »Der står skrevet: »Mit hus skal være et bedehus.« Men I har gjort det til en røverkule.« Han underviste hver dag på tempelpladsen. Ypperstepræsterne og de skriftkloge, ja, alle folkets ledere søgte at få ham ryddet af vejen; men de kunne ikke finde ud af, hvad de skulle gøre, for hele folket hang ved ham for at høre ham. Luk 19,41-48

”Vores jord er degenereret i disse sidste dage. Der er tegn på, at verden hurtigt er på vej mod sin ende (...) Verdens undergang er tydeligvis på vej.”

Man skulle jo tro at, det var noget jeg har læst i avisen for nyligt. Det kunne det også være. Det kunne være en udtalelse fra et oprigtigt bekymret menneske, der kigger ud af vinduet og konstaterer at det danske klima bliver varmere og varmere, man ser det også ude i verden – og hvor skal det ikke ende. // Men det er det ikke. / Teksten er fra en oldgammel lertavle, som er fundet i Messopotanien og skrevet for 4800 år siden.

Det er ikke nyt, at vi bekymrer os om fremtiden. Eller at vi er bange for, at vores civilisation er på vej ud over afgrunden. Men selvom det ikke er nyt, så er det ofte det billede vi bliver præsenteret for i medierne. Havene stiger, isen smelter og du skal være bange.

Den unge klima-stjerne Gretha Thunberg sagde i januar, at hun hele tiden hørte voksne tale om vigtigheden af, at de voksne skal give de unge håb for fremtiden. Men Gretha Thunberg ville ikke have håb, hun ville hellere have panik. Du skal gå i panik, du skal være bange hver dag, du skal handle, ellers er det for sent.

Klima-angst er med god grund blevet et begreb i vores tid. Unge mennesker tjekker dagligt vandstanden ved deres hus, af frygt for at den skal stige og deres hjem skal falde i havet. Jeg har hørt om en ung kvinde, der ikke tør åbne døren, når det regner kraftigt af frygt for oversvømmelser.

Jeg er ikke klimaforsker. Jeg kender ikke til den rigtige løsning på klimaproblematikken. Jeg er bare en præst. Men jeg er bekymret over den dommedagsretorik, der bliver brugt i medierne og blandt andet af Gretha Thunberg. For det bliver nemt sådan, at hvis du ikke går i panik eller er ængstelig om natten, så er det fordi du ikke har forstået alvoren af situationen.

Men fakta er, at vi lever i en tid, hvor vi bliver bombarderet med informationer fra alle mulige medier. Det er overvældende, hvad vi dagligt bliver udsat for af informationer.

I den sammenhæng hørte jeg for nyligt en psykolog udtale, at meget forskning viser at ”det du ser mere af, er det, du tror er rigtigt.” Derfor skal vi ikke altid mærke efter og tro, at det vi føler er en-til-en lig med sandheden og den ydre verden. For vores hjerne er fra naturens side indrettet sådan, at det den ser meget af, tror den, der er meget af. Den prøver altid på at skabe et simpelt billede af verden. Så når vi gang på gang ser nyheder, der er designet til at chokere os og fange vores opmærksomhed, så

kan vi ikke lade være med at tage det til os. Det du ser meget af, tror du, der er meget af. Sådan er vores hjerne indrettet. Så når vi gang på gang ser skoleskyderier, trafikulykker, terrorangreb eller massive isbjerge, der falder i vandet, som resultat af temperaturstigninger. Så er det svært, for ikke at sige umuligt ikke at ende i fortvivlelsens dybe mørke.

Så det handler måske også om, hvordan vi reagerer på situationen. I dagens tekststykke hører vi om Jesus, der kommer til Jerusalem. Hvordan reagerer Jesus, ved synet med det tempel? Det tempel som skulle have været et bedehus, men er blevet en røverkule? Dé hvor offerdyr sælges for profit. Hvor mennesker har mistet blikket for hinanden. Hvor mennesker er blevet opslugt af sig selv og deres eget. Hvordan reagerer Jesus? Han græder. Han græder over Jerusalem. Men det er ikke følelserne, angsten eller uroen, der tvinger hans tårer frem. Han græder af solidaritet. Han gør sig til ét med den smerte han ser, vel vidende, at hans folk selv kan være skyld i den. Gråden viser hans menneskelighed, ikke som sårbarhed, men som solidaritet.

Der kan godt være retfærdighed i nogle gange at placere skylden, og måske tilmeld søge hævn og straf, men der opstår ikke nyt liv eller nyt sandt liv af den. Her har sorgen større chancer. Medfølelse og solidaritet har større chancer. Jesus viser

Fortsættes på næste side

os som den gave og det eksempel han er, at et liv med Gud er tæt knyttet til medfølelse og den sorg over vores afmagt, der kan komme deraf. Og tæt knyttet til sorgen er også troen, og håbet om en ny fremtid. Det handler om fremtiden og fremtiden er altid Guds. Det betyder, at det ikke er vores opgave at skabe fremtiden. Men vi skal omvendt ikke bare være ligeglade. For på os hviler der

et gevaldigt ansvar for at vise medfølelse for hele skaberværket. Men det nye liv opstår ved Guds kraft. Du skal altså ikke være bange eller gå i panik, men fat mod til at stå ved dit liv, med alt hvad det indeholder. Du skal ikke være bange for afmagten. For i menneskets afmagt udfolder Guds magt sig helt, som Paulus siger. Og netop dér, hvor vi tør være små kan håbet spire frem.

Af Karsten Iversen

Vores fremtidige liv

Hvad bliver de vigtigste tendenser som fremover vil påvirke vores daglige liv?

Før jeg kommer med nogle svar på disse spørgsmål, tager jeg lige et tilbageblik.

For lidt mere end 10 år siden fortalte fremtidsforskerne, at de vigtigste tendenser for de kommende 5-10 år ville være urbanisering, digitalisering og globalisering.

Urbaniseringen kunne jeg godt følge. Det var et faktum, at mange mennesker

flyttede fra landdistrikterne ind i byerne.

De andre tendenser troede jeg ikke rigtig på. Digitaliseringen måtte tage længere tid og globaliseringen forstod jeg nok ikke rigtig.

Det gik stærkere end jeg overhovedet kunne forestille mig. I dag foregår næsten al kommunikation med det offentlige digitalt. Grundlæggende er det meget

velfungerende, selvom der altid er utilfredse og kritik, når store systemer har startproblemer. På anden vis blev vores liv også påvirket af private digitaliseringer, som webshops, og arbejdsmæssig social kommunikation via Facebook, twitter, mails mm.

Globaliseringen er også en kendsgerning, hvor den økonomiske og kulturelle udveksling mellem verdens lande aldrig har været større end nu.

Jeg er ikke mere nær så forbeholden over for fremtidsforskerne som tidligere, men nok mere nysgerrig på, hvad det er for tendenser som forventes fremover, og især hvilken betydning det kan få for vores liv.

Fremtidsforskerne peger på 13 megatrends. Jeg vil dog her alene tage nogle udvalgte, som jeg tænker er vigtige at reflektere over.

"Fra mere til bedre" er en megatrend og den er et resultat af vores stigende vækst og indkomst. Vi kan i dag købe mere, end vi har brug for, og det giver ingen mening at købe dobbelt så meget mad, når vi er mætte. Derimod vil vi hellere købe en bedre kvalitet, og vi er ved at forlade industrisamfundets masseproduktion og vækst for at gå imod kvalitet og værdi.

Det er måske en forklaring på, at der opstår og er plads til små specialbutikker og -virksomheder, som gårdbutikker selvom konkurrencen er hård med de store supermarkedskæder.

Tendensen har også en sammenhæng med ændringer af vores liv, hvor vi ikke kun har travlt i hverdagen men nu også i weekender og aftener. Vores sparsomme tid skal helst bruges på noget som har kvalitet. Hellere én god film end tre dårlige.

Trenden "Fra mere til bedre" hænger også godt sammen med trendene "Fra vækst til værdi" og "Fra forbrug til brug for".

Det er i god overensstemmelse med klimadebatten, og de krav og ønsker som blev dominerende i den nyligt overståede valgkamp. Vækst og mere var i alle tidligere valgkampe svaret på at sikre vores velfærdssamfund, men nu skal politikkerne til at tænke anderledes. Klimaproblemerne tages nu alvorligt, og det kommer til at ændre vores liv. Skal vi afkald på noget, og vil vi acceptere det?

Jeg kan godt være noget i tvivl om trenden "Fra forbrug til brug for". Allerede før år 2000 synes jeg, at vi have en høj levestandard, og at vi ikke havde brug for mere i dagligdagen. Men forbruget fortsatte med at vokse, og alle ville have mere. Faktum blev en stigning i indkomst og forbruget.

Er vi villige til at give afkald på mere forbrug og gå efter det, som vi har brug for. Det håber jeg, men jeg er i tvivl om, at det vil lykkes.

Der er gode udviklinger i gang med delebiler og dermed en erkendelse af, at

Fortsættes på næste side

vi ikke nødvendigvis selv skal eje et gode. Andre udviklinger er genbrug, herunder hvor børnefamilier bytter børnetøj.

Er det en smart måde at give afkald uden reelt at undvære adgangen til goderne? Men det er en bedre udnyttelse af ressourcerne.

Vi har altid haft travlt med arbejde, familien, børnene og hjemmet, men individualiseringen sætter større krav til os selv om at realisere og være medskabende i vores eget liv.

I min ungdom valgte mange af os en ideologi som kommunisme, socialisme, liberalisme eller konservatisme og puttede denne ukritisk i baglommen som den eneste rigtige ide og til at banke andre oveni hovedet. Det var enkelt og meget sort/hvidt, og det holdt heller ikke. Under individualiseringen må vi spørge: Giver det mening for mig. På samme måde tager vi heller ikke uden videre imod traditioner, samfundskultur, religiøs fortælling og familiehistorien. Det moderne

menneske følger ikke blindt en tradition. Vi vælger selv, hvad der giver mening og værdi for os.

Det er et hårdt arbejde for det moderne menneske, og samtidig er livet fyldt med forandringer og nye krav til os. Hver uge er der nyt til os – måske hver dag – og mulighederne virker uoverskuelige.

Den verden, som vi lever i, bliver mere kompleks.

Med ovennævnte er der en god årsag, til at vi har meget travlt eller for travlt. Med "for travlt" får vi stress og fremtidsforskerne forudser megatrenden: "Fra stress til ensomhed", som en konsekvens af individualiseringen og det moderne liv. Ensomheden bliver kaldt den nye generations folkesygdom, ligesom stress blev det for år tilbage.

Stress er ikke længere tabubelagt, mens ensomheden er det nye tabu. Det lyder ulogisk, for aldrig har vi været mere i kontakt med hinanden end via mobilen

og sociale medier. Vi møder andre mennesker på arbejde, i supermarkedet, i sport mm.

Men problemet er, at de fysiske, sunde og dybe møder, kontakter og relationer er blevet færre.

"Fra stress til ensomhed" er en konsekvens af den moderne livsstil, og mange vil i stigende grad bukke under for samfundets krav og pres og trække os ind i ensomheden. Ensomheden er forbundet med skam og har følgesygdomme som depression, overvægt og hjertekarsygdomme.

Det er skræmmende at høre om trenden mod ensomheden, men fremtidsforskerne peger også på en anden ny og overraskende megatrend "Fra mig til omsorgsfuldt fællesskab". Den synes umiddelbart at være i modstrid med den mangeårige individualisering med selvrealisering.

Fremtidsforskerne peger på, at det er igennem relationen til andre mennesker, at vi eksisterer. Vi går mod omsorgsfulde fællesskaber, hvor vi oplever at blive respekteret og set. Uden et fællesskab dør vi hen i ensomhed.

Individualisering medfører, at vi ikke i samme grad er forbundet til familier og andre traditionelle fællesskaber. Det moderne menneske skal selv finde og placere sig i et eller flere fællesskaber. Det kan være frisættende men også være en stressfaktor. Vi søger mod omsorgsfulde fællesskaber, hvor vi møder

medfølelse, medindlevelse og tryghed. Et fællesskab, hvor vi kan koble fra.

Kan vi med ovennævnte udvalg af megatrends komme med en konklusion eller generelle forhold til ændringer i vores fremtidige liv.

Aldrig har vi haft så meget og så stort et forbrug. Luksus har været eksotiske rejser, arkitekttegnede møbler, designertøj, og vi har haft råd til flere fornøjelser og nydelser. Det er et resultat af vores vækst og konkurrencesamfund. Men er vi blevet lykkeligere?

Vi går nu mod et immaterielt værdisamfund, og fremtidsforskerne peger på at luksusbegrebet ændrer sig i immateriel retning mod de fremtidige "mangelvarer" som: Tid – Opmærksomhed – Fred og ro.

Tid har længe været en mangelvare, og egentid er blevet mindre, og det er en konsekvens af forventningen om altid at stå til rådighed. Fremtidsforskerne oplyser, at en undersøgelse af danskeres frie tid viser, at den tid, som ikke bruges sammen med andre, er faldet dramatisk.

Opmærksomhed er fremtidens knappe ressourcer. Det vil blive en udsøgt luksus at koble fra og gemme sig i omsorgsfulde fællesskaber.

Fred og ro er den sidste luksusvare. Fravær af larm og støj er attraktivt. Vi er dagligt udsat for støj fra en flydende

Fortsættes på næste side

strøm af lyd, larm og informationer. Jo fredeligere der er desto mere eksklusivt.

At sikre sig selv egentid, fred og ro er det bedste værn mod at blive væltet omkuld. Vi er sociale individer, og vi kan hjælpe os selv og andre med at give og modtage medfølelse i sociale fællesskaber.

Faktaboks

Denne artikel er baseret på bogen "Den fremtidsgodkendte folkekirke" skrevet af sognepræsten og fremtidsforsker Birgitte Kragh Engholm. Den er et indlæg i debatten om udfordringerne og forslag til det fremtidige kirkeliv og omtaler 13 megatrends.

For mig har den været meget inspirerende at læse, og undervejs

Som folkekirke skal vi i det fremtidige kirkeliv være opmærksom på:

- At kvalitet i arrangementer er bedre end mange.
- At vi har og kan skabe omsorgsfulde fællesskaber.
- At kirken og kirkegården er et sted med fred og ro.

kunne jeg se, at budskaberne kan bruges af organisationer, virksomheder, politikere og os selv, som forståelse af det moderne samfund og den retning, som vi har taget.

I min artikel er generelt udeladt det kirkelige, mens fokus er rettet mod vores daglige og fremtidige liv i vores samfund.

Kirkens Korshærs genbrugsbutik på Skanderborgvej 26 i Ry har brug for din hjælp.

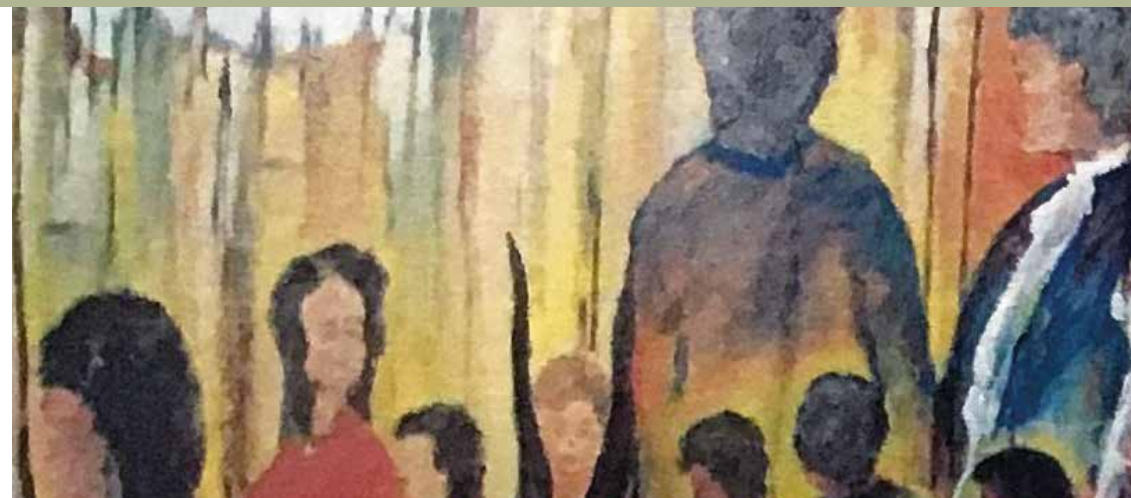
Er du førtidspensionist, pensionist eller bare synes, at du har overskud til at bruge 4 timer af din tid, en gang om ugen til at hjælpe os, med kundebetjening, sortering af tøj og gøre butikken til at være en god oplevelse for vore mange kunder.

Vores åbningstid: Mandag-fredag kl. 13.00 til 17.00, lørdag kl. 10.00 til 14.00.

Har ovenstående interesse så kontakt venligst:

Tove Krag, tlf: 2065 2365. Mail: tove-ole@turbopost.dk eller

Else-Marie Karlsen, tlf: 5022 9174. Mail: riekarlsen@hotmail.com

Udstilling i Dover kirkehus
Fra den 15. september 2019

Frode Jensen

Jeg er født 1941 i Gl. Rye. Bortset fra en uddannelse indenfor automalerbranchen er jeg indenfor kunstmaleriet autodidakt.

Jeg har modtaget undervisning fra billedkunstnerne Niels Frank, Inger Lis Jørgensen og Jon Gislason samt et kursusophold på Haslev Højskole i akrylmaling – endvidere et skoleforløb i billedkunst på VUC i Skanderborg – som ballast for mit virke.

Jeg har hele livet tegnet og malet meget, i særdeleshed de 25 år, som sømand, var inspirerende. Tegneblok og farvekridt var altid indenfor rækkevidde på de lange rejser. Olie- og akrylmaleriet

og først sin begyndelse i 2001, da jeg gik på pension. Mit billedunivers udspringer hovedsageligt af nysgerrighed, drivkraften er det spændende og uventede i maleriet gennem eksperimenter i forhold til farveblanding og komposition.

Motiverne er fortrinsvis naturindtryk eller eksistentielle billeder af hverdagslivet i såvel nærmiljøet som under rejser.

Med ekspressive midler i såvel penselføring som farvevalg arbejder jeg med hvert enkelt billede, indtil de ofte varme farver stråler uf mod beskueren. Siden 2001 har jeg været aktivt medlem af det åbne malerværksted Colourit'en her i Ry.

Tørring

– på toppen af verden

Vores lille by er sprængtfyldt af liv. Fællesskaberne er mange. Der er de formelle – udvalgene, beboerforeningen, grundejerforeningen – og de fællesskaber der opstår mere eller mindre spontant mellem folk, der har noget at mødes om. Det være sig alder, interesser, værktøj, hæk, børn, tro og andet.

Der har lige været byfest i Tørring. Cirka 90 var tilmeldte – hvilket jo egentlig er meget flot for en lillebitte landsby på toppen af verdenen. Dagen startede med rejsegilde for byens nye madpakkehus. Derefter var der førstehjælpskursus, danseworkshop for de små, kagekonkurrence og o-løb rundt i by-

ens afkroge. Der var hoppeborg, jukebox, fustagevis af hjemmebrygget øl og drinks. Det var sgu noget af en byfest!

Det stod ikke skrevet i stjernerne, at det lige var i Tørring, vi skulle slå os ned. Gennem længere tid havde vi været forelsket i tanken om at flytte til Samsø. Nu hvor vi sidder her og tænker tilbage,

er det egentlig ikke helt til at gøre rede for, hvad forelskelsen grundede i. Det var noget med det stille liv. Noget med at komme væk fra det pres, pligter og den tyngende følelse vi oplevede i byen. Noget med at opleve og være i et lokalfællesskab. Nå ja, havet trak også i os. Vi kiggede på huse, søgte kontakter og an-

befalinger, var til jobsamtaler, men kunne ikke rigtig springe ud i det. Bedsteforældrene på fastlandet var heller ikke glade for udsigterne til at skulle pendle med færge for at se børnebørnene.

Kort fortalt: Beslutningsprocessen var lang – men til sidst havnede i vi i Tør-

Fortsættes på næste side

ring i Johanne og Povls gamle hus. Hvor der engang blev lavet rokkefår, og hvor der før det var købmand. Det krævede kun en enkelt rundvisning i det gamle hus med de skæve vinkler og en gåtur til søen - så var vi villige til at springe ud i livet som tørringboere. Få måneder senere kunne vi flytte ind i et meget stort hus med uforholdsmæssigt få møbler. Det er vi efterhånden ved at få lavet om på: ét møbel ad gangen. Vi trives!

Vi var et par dage i København her i ferien. Nærmere bestemt Vesterbro, hvor vi indfandt os til fællesspisning i Absalonkirken. Et fortrinligt arrangement, som bl.a. handler om at mødes og spise på tværs af sociale skel og møde nye mennesker. Om at bruge kirken på en anden måde end de traditionelle gudstjenester til at skabe lokal forankring og sammenhold. Absalonkirken er også en

slags kulturhus og "hænge-ud-sted" for lokale såvel som turister på Vesterbro. Alligevel, på grund af byens størrelse og dens konstante flow af mennesker, møder man sjældent naboer eller andre kendte ansigter. Så til fællesspisningen slog det os, hvor stor kontrasten er mellem storbyen og vores lille landsby – og hvad det er, vi sætter så stor pris på her i Tørring.

Her kommer vi hinanden ved på en anden måde end i vi gjorde med vores naboer byen. Dengang var det højst usædvanligt, da en ny-indflyttet nabo bankede på og spurgte om hun måtte låne vores elpisker. Så efter kort tid i Tørring kendte vi flere folk, end efter 10 år i Aarhus. Det hjælper selvfølgelig også, at der altid er noget, der skal ordnes eller bygges. Særligt når man bor i et gammelt hus som vores. Værktøj der

skal lånes, råd der skal udveksles, hænder der skal hjælpe til, færdige projekter der skal fejres! – Alt sammen anledninger til at mødes med genboerne. Når vi går i Kvickly i Ry, så møder vi med 90% sikkerhed en tørringbo. Når vi går på legepladsen møder vores børn andre børn, som de kender fra dagplejen eller børnehaven og legen går straks i gang. Og vi møder deres forældre, og kan spise et stykke kage og drikke en øl på fællesgrunden, mens ungerne leger. Når vi går tur til søen, møder vi genboen fra nærmeste stikvej og snakker om ferien, den nyligt overståede fest eller det dårlige knæ. Vi kender med andre ord hinanden, omgås, og kommer hinanden ved. Også når noget er svært, er det godt at bo i landsbyen. "Hvordan har du det egentligt?", er et spørgsmål, vi har hørt flere gange – det inviterer til en ærlig snak, som går så tilpas dybt, at man ikke bare kan svare, "det går fint, tak!". Så trods storbyens mange velsignelser (og fristelser...) er nærheden og naboskabet noget vi ikke vil undvære igen.

Det kan dog være nemmere at gemme sig i storbyens masse af mennesker. Her i Tørring – og vel alle landsbyer – er der ikke samme mulighed for at være anonym. Der gik ikke mange dage, før vi folk begyndte at spørge "er det jer der er flyttet ind i Povl og Johannes hus?" Jow, det kunne vi bekræfte. Vi husker også en af de første gange, vi mødte (en af) genboerne til en af de fredagsbare, som

vi holder i Tørring en gang om måneden, efter tour de chambre princippet. Der fik vi kommentaren: "Vi er glade for, at vi ikke længere er de underlige, fordi vi er kristne – nu hvor der er kommet vegetarer til byen!" Vi vidste ikke helt om vi skulle græde eller grine, men lige så stille fandt vi ind i det særegne landsbyfællesskab. Og vi affandt os med at være "de underlige vegetarer", indtil det lige pludselig ikke længere var (så...) underligt at vi er vegetarer, men bare sådan vi nu engang er.

I en tid hvor vi i stor stil orienterer os mod interessefællesskaber med mennesker, der minder os om selv, er det befriende, at vi her i landsbyen mødes på tværs af generationer, fag, identitet og sær(lig)heder i fællesskaber i mange former og anledninger. Og i en tid, hvor flere og flere bliver stressede, hvor det hurtige nyhedsfix, den flotteste selfie og det fedeste job jagtes som gåsen i starten af september, så er det befriende at være landet i Tørring. Her er ro, nærvær og tid til bare at være uden at gøre; til at leve!

For eksempel bruger vi en del af vores eftermiddage på at gå tur over til genboen, som har diverse husdyr. At se en lille nyfødt kalv og blive slikket af dens ru tunge, dét er lykken for et barn på både to og fem år. Og tilfældigvis at være på gårdspladsen, når grisene skal lokkes fra folden og over i vognen, så

Fortsættes på næste side

de kan blive kørt til slagteren, dét er et eventyr uden lige (også for voksne). Grisene skreg som stukne – og både sked og tissede, hvad der blev gentaget utallige gange siden på to-års-sprog. Men det lykkedes! – Om end den toårige stadig spørger ”hvor’ grise henne?”

Tilbage til byfesten. Det kræver en god portion lokale kræfter at stable en byfest på benene. Et helt udvalg faktisk. Når teltet skal rejses mødes en broget flok (lad os kalde dem teltsjakket) bestående af lige dele yngre nytilkomne og erfarne tørringboere. Nogle med få og andre med mange byfester på bagen. Fælles for sjakket er – som en uvildig observatør kunne konstatere -, at de hver især er frygtligt gode til at kloge i det. Og med alles bidrag blev teltet rejst med højt humør trods regn og de

uundgåelige diskussioner om placering af døråbningen og hvornår den første øl kan åbnes.

Fællesskabet kræver engagement. At man møder op, byder sig til og er villig til at opbygge et sammenhold; sammen. Det kræver, at man gør en indsats. Teltet blev slået op på fællesgrunden, som vi har fået skænket af et par venlige sjæle. På grunden er også en større sandkasse med legetårn, et skur (som fornyligt blev flyttet ved hjælp af fire donkrafte og en autotrailer en sen aften), en bålplads, et par fodboldmål, æbletræer og nu også et madpakkehus. Et madpakkehus, som i skrivende stund står næsten færdigt.

Så til efteråret kan vi rykke sammen ved bordene i ly for regnen, drikke kaffe og fortsætte fællesskabet!

DET SKER I ALLING KIRKE

Allehelgens gudstjeneste i Alling kirke

Søndag d. 3. november kl. 17.30 er der traditionen tro Allehelgens gudstjeneste i Alling kirke med oplæsning af navne på afdøde det seneste år. Efter gudstjenesten vil der være fællesspisning i Beboerhuset.

Social strik

Onsdage i ulige uger kl. 13.30-16.30 i Kirkehuset i Dover.

Er du interesseret møder du bare op.

Babysalmesang i Dover kirke

Første gang er onsdag d. 25. september kl. 10.

Derefter de næste otte onsdage afbrudt af efterårsferien.

I Dover-Alling-Tulstrup Pastorat kan dig og din baby gå til babysalmesang. Du og den lille kommer til at synge børnesange med fagter, danske salmer, spille på rasleæg, danske, lave bevægelseslege, blæse sæbebobler og lytte til instrumenter. I vores stemningsfulde kirker tager vi barnet med ind i musikkens magiske verden. Brug sanserne i kirkens særlige akustik og oplev et særligt nærvær med barnet. Samtidig møder du andre forældre og babyer. Vores kirkesanger Vibe står for babysalmesangen og præsten medvirker. Babysalmesangen foregår i Dover kirke og efterfølgende er der kaffe, hygge og en bid brød i kirkehuset.

Det er gratis at deltage, men tilmelding og evt. afbud sker til kirkesanger Sigrid Vibe Kristensen tlf. 2793 6313 – sigridvibe@gmail.com

Har du spørgsmål kan du også kontakte sognepræst Benjamin Würtz Rasmussen tlf. 8689 1417 – bwk@km.dk

Kirkegårde og begravelsesritualer under forandring

Af Else-Marie Karlsen

Hvis man besøger Danmarks kirkegårde, vil man lægge mærke til at de i dag er under store forandringer. Store dele af de kirkegårdene, hvor der tidligere var individuelle gravsteder, er nu udlagt som parklignende områder, nogle steder er der oprettet skovkirkegårde, urnekirkegårdene er blevet udvidet, ligesom der også er opsat lapidarium, en samling bestående af gamle gravsten.

En undersøgelse fra Århus Universitet ved professor Ulla Schmidt viser, at 83 procent af befolkningen foretrækker en bisættelse med efterfølgende kre-

mering. Undersøgelsen viser ligeledes at der frem til midten af 1970erne var lige stor procentdel af kistebegravelse og kremeringer, hvorefter det ændrede sig til fordel for kremeringer. Indtil 1892 var det i øvrigt forbudt at kremere, det var meget omstridt og fra kirkelig side var der modstand mod denne form for begravelse; det er der ikke længere.

Dover kirkegård, der er en forholdsvis stor landlig kirkegård, har også været under forandring gennem de seneste mange år. Tidligere har der været mange store familiegravsteder og kistebegravelse,

hvilket var det langt de fleste havde tradition for at vælge. Dermed havde de efterladte et sted hvor man kunne mindes sine pårørende og mon ikke man har sat en ære i at holde gravsteder smukt.

Jeg husker, at jeg som barn besøgte mine oldeforældres familiegravsted i Hobro. Der var den så, den store mørke granitsten, hvor der med guld og gotisk skrift stod deres navne: Else-Marie Karlsen og Søren Karlsen, jo, det gjorde indtryk på mig at både mit og min yngste brors navne stod der på stenen, det har været med til give mig et bindeled til min historie.

I sommer var jeg til min svigerfars bisættelse. Han havde de seneste 3 år boet på plejehjem, men ønskede at blive bisat fra Tranbjerg kirke, hvor hans afdøde kone tidligere var blevet bisat. Præsten, som jo ikke kendte ham, holdt en smuk tale, sangene havde min svigerfar selv valgt og efter jordpåkastelsen bar vi den smukt pyntede kiste ud og satte den ind i rustvognen, hvorefter den kørte fra kirken til krematoriet. Og det var så det farvel.

Efterhånden som man bliver ældre bliver der flere venner og familiemedlemmer der skal tages afsked med. Mange i min omgangskreds har foretrukket kremering og urnenedsættelse. Der har dog i min familie været tradition for, at man har valgt en kistebegravelse, med det ritual der dermed følger.

Efter ceremonien i kirken har vi båret kisten ud til den åbne grav og efter jordpåkastelsen blev kisten nedsænket i graven; her har jeg haft en stærk oplevelse af, at dette er det sidste og endelige farvel.

Men der er andre og mere individuelle begravelsesformer. Nogle foretrækker at donere sin krop til videnskabeligt formål, andre igen vil ikke pålægge familien noget ansvar og ønsker at komme i de anonymes grav, ligesom der også er ønske om at blive gravlagt på en skovkirkegård og atter andre ønsker at få spredt deres aske ud over åbent hav.

Vi påvirker hinanden, og der er en almen accept af, at vi bryder begravelsesritualerne op, således er kremering lige så værdig en måde at håndtere den døde krop som en kistebegravelse. Og således ændrer traditionerne sig gennem tiderne.

Foredragsaftner

Den teologiske aftenhøjskole genopstår som Foredragsaftner i Dover-Alling-Tulstrup Pastorat. Vi har planlagt en spændende række foredrag til efteråret, som vi håber mange vil komme og være en del af. Foredragene finder sted tre onsdage i efteråret og tre onsdage i foråret og vil være fordelt mellem Dover Kirkehus, Præstegården i Tulstrup og Beboerhuset i Alling. Det er ganske gratis at deltage i foredragene, der vil blive serveret kaffe og kage til 20,-.

Foredrag ved Anders Klostergaard Petersen, Professor MSO ved Religionsvidenskab på Aarhus Universitet Den 25. september kl. 19.30 i Dover Kirkehus.

Kirke og gudstjeneste mellem tradition og fornyelse

Hvis vi forandrer kirke og gudstjeneste radikalt, er der ingen kontinuitet og dermed heller ingen genkendelighed. Hvis vi omvendt fortsætter som hidtil, risikerer vi over tid at tømme kirken for mennesker og dermed lade den uddø. Kirke og gudstjeneste ligner på den måde al anden kultur og faktisk også biologi. På den ene side må man foretage en løbende tilpasning, hvis man vil undgå at uddø. På den anden side kan tilpasningen heller ikke være så omfattende, at man ødelægger sin egen organisme. Så hvad i alverden skal man dog gøre. I foredraget ses på nogle af de dilemmaer, man aktuelt står over for i folkekirken og dens gudstjenesteformer; men ikke nok med det. Anders Klostergaard Petersen forsøger også at komme med en løsning. Det bliver en spændende debataften om den eneste institution, som fortsat binder folk og samfund sammen.

I foråret har vi endvidere gang i at planlægge følgende foredrag:

- Gudstjeneste og efterfølgende foredrag ved Helle Skaarup, forstander på Refugiet i Løgumkloster.
- Foredrag ved hospitalspræst og forfatter til bogen: "På en måde skal vi alle dø" af Lotte Blicher Mørk.
- Samt et humoristisk foredrag ved vores provst Jacob Køhn Andersen og hans hustru sognepræst Benedicte Vejlbj Baggsgaard, der fortæller om deres liv sammen – om de små og store ting i livet.

Foredrag ved Thomas Frank

Domprovst og eventyrer

Den 23. oktober kl. 19.30 i Tulstrup Præstegård

Vikingernes vej til Byzans

– Ekspedition ad en glemt historisk rute

Teolog og eventyrer Thomas Frank fortæller om sin ekspedition ad vikingernes historiske vej til Byzans. Håndskrifter fra 900 og 1100 tallet beskriver deres rute ad floder og hav.

Svenske og norske forsøg på at finde ruten har medført den opfattelse, at ruten var for besværlig og tidkrævende til at have haft megen betydning. Det vil Thomas Frank blandt andet udfordre ved i overensstemmelse med kilderne at finde den gamle vandvej mod øst.

Han fortæller om de mange forberedelser og oplevelserne undervejs. Han roede fra Nordvestrusland til Istanbul i Tyrkiet på 65 dage og med få dages stop i blandt andet Novgorod og Kiev. Han viser filmklip fra naturen undervejs og billeder og vil komme ind på en mulig forbindelse mellem Byzans og Danmarks historie med udblik til, hvad det vil sige at være dansker i dag.

Historiegruppen

Der holdes møder, i historiegruppen, med focus på egnhistorier.

**D. 11 september, d. 9. oktober og d. 13. november,
møderne starter kl. 19.00**

Foredrag ved Saliha Marie Fetteh

Forfatter og foredragsholder

Den 13. november kl. 19.30 i Beboerhuset i Alling
Landet mellem de to floder

– en dansk kvindes fortælling om krig og kærlighed i Irak

I 1887 rejser Saliha Maria Fetteh med sin irakiske mand, Nuredin, til byen Kirkuk i det nordlige Irak. I løbet af opvæksten i Skagen og Odense har den videbegærlige Saliha læst eventyrlige rejseberetninger fra Orienten og lyttet til faderens farvestrålende sømandsfortællinger, hvilket vækker en rejselyst og fascination af især Mellemøsten i hende. Som 18-årig konverterer hun til islam og opholder sig sidenhen otte år af sin ungdom i Irak – et land hun er kommet til at elske på godt og ondt.

I foredraget tager Saliha udgangspunkt i sin bog Landet mellem de to floder og fortæller sin historie, der giver en unik indsigt i integration, religion og kulturmøder, hvilket ikke mindst bidrager til en forståelse af politiske spændinger i Mellemøsten, og sætter vores hjemlige integrationsdebat i perspektiv.

Foredrag ved Gudmund Rask Pedersen

Sognepræst ved Vær og Nebel sogne

Den 27. november kl. 19.30 i Tulstrup Præstegård

Om at gå til gudstjeneste i litteraturen

Et foredrag om "Ordet der bliver kød". Dette, at ord og fortællinger går i kødet på os og bliver til levet liv, identitet og tro. Et foredrag godt krydret med litterære eksempler (moderne litteratur). Litteraturfortælling lagt ind i en ramme med overvejelser om gudstjeneste og litteratur som størrelser der korresponderer omkring grundspørgsmålet: Hvad er et menneske? Ofte, og det for begges vedkommende, med livsmod og åbenhed for nye potentialer for øje.

Der er, som fortælleren i Jan Kjærstads "Erobreren" siger det, kun én grund til at fortælle: For at redde et liv. For at redde nogen, der allerede er dømt. Fortælle mod alle odds.

Eller sagt på en anden måde: Det handler ikke alene om skrift, men i såvel litteratur som gudstjeneste om: Skriften der frelser.

Sognemøder i Tulstrup præstegård

Den 24. oktober kl. 14-16

Denne dag vil Elisabeth Meinertz komme og fortælle os om hendes spændende arbejde som Landsretsdommer ved Vestre Landsret i Viborg. Elisabeth sidder i menighedsrådet i Tulstrup og bor i Jaungyde.

Næste møde er adventsmødet fredag den 29. november kl. 14-16.

Programmet vil blive offentliggjort i annoncebladet.

Løvfaldsgudstjeneste i Tulstrup kirke

Søndag den 27. oktober klokken 11.00

(kirkekaffe fra klokken 10.30 i våbenhuset) med efterfølgende sammenskudsgilde i præstegården klokken 12.00 og et "aktuelt fra menighedsrådet".

Sammenskudsgilde i præstegården: Medbring en frokostret til 1-2 mand. Så sætter vi det på et fælles frokostbord med kolde og lune retter (f.eks. et par frikadeller, en rodfrugtesalat, en lun leverpostej, et par fiskefileter, spegepølse, rullepølse, en tærte, en hvilken som helst salat, en brie, et stykke Klovborg ost – kun fantasien sætter begrænsning). Så spiser vi det der er. Menighedsrådet søger for drikke, lyst og mørkt brød, smør, kaffe/te og en småkage.

Vi spiser og hygger os sammen et par timer, synger et par efterårssange og drøfter "aktuelt fra menighedsrådet".

Kirkekaffe i Dover kirke

Der vil være en kop kaffe og småkager i kirkehuset efter gudstjenesten:

Den 29. september, d. 20. oktober og d. 3. november

Høstgudstjeneste i Dover kirke

Søndag den 15. september kl. 11.00

Line Kajalis Madsen, Lena og Trine Holm medvirker under gudstjenesten med musik og sang.

Menighedsrådet inviterer derefter til kaffe m.v. med brød.

DOVER KIRKE

Konstitueret Sognepræst

Benjamin Würtz Rasmussen
 Præstebakken 11, 8680 Ry
 Tlf.: 86 89 14 17
 E-mail: bwk@km.dk
 Fri mandage, træffes efter aftale.

Graver

Kristine Jacobsen
 Tlf. 40 50 34 33
 E-mail: doverkirkegaard@mail.com

MENIGHEDSRÅDET FOR DOVER SOGN

Menighedsrådsformand

Erna Andersen
 Svejstrupvej 11,
 8660 Skanderborg
 Tlf.: 86 57 72 06
 E-mail: es.skovgaard@gmail.com

Kirkevæрге

Kristian Jensen
 Nygårdsvej 4, 8660 Skanderborg
 Tlf.: 86 57 70 33
 E-mail: kr.jensen.ry@gmail.com

ALLING KIRKE

Konstitueret Sognepræst

Benjamin Würtz Rasmussen
 Præstebakken 11, 8680 Ry
 Tlf.: 86 89 14 17
 E-mail: bwk@km.dk
 Fri mandage, træffes efter aftale.

Graver

Runa Olesen
 Ringvej 3, Alling, 8680 Ry
 tlf.: 29 89 13 76
 e-mail: alling.graver@hotmail.dk

MENIGHEDSRÅDET FOR ALLING SOGN

Menighedsrådsformand

Karsten Iversen
 Bakkefaldet 3
 8680 Ry
 tlf.: 27 15 47 67

Kirkevæрге og kontaktperson

Lisbeth Graae Rasmussen
 Søvej 14, Alling
 8680 Ry
 tlf.: 61 79 27 86

TULSTRUP KIRKE

Konstitueret Sognepræst

Benjamin Würtz Rasmussen
 Præstebakken 11, 8680 Ry
 Tlf.: 86 89 14 17
 E-mail: bwk@km.dk
 Fri mandage, træffes efter aftale.

Graver

Barry Leonard
 Tlf.: 27 32 47 50
 Træffes ved kirken
 fredag kl. 10.00-12.00

MENIGHEDSRÅDET FOR TULSTRUP SOGN

Formand

Jens Peter Møller
 Tulstrupvej 58, 8680 Ry
 Tlf.: 86 89 36 64 og 51 36 32 35
 Mail: g.jp.moeller@hotmail.dk

Kirkevæрге

Anders Hedegaard
 Randersvej 99, 8680 Ry
 Tlf.: 24 84 74 90
 Mail: andersigne@mail.dk

BLAD REDAKTIONEN

Kirsten Lund, Tulstrup,

E-mail: kirsten.lund@fiberpost.dk

Else-Marie Karlsen, Dover

E-mail: riekarlsen@hotmail.com

Elisabeth Mejnertz, Tulstrup

E-mail: emejnertz@yahoo.com

Karsten Iversen, Alling

E-mail: karsteniversen@hotmail.com

**Kirke- og sogneblad udkommer 4 gange årligt:
 juni - september - november - februar**

KIRKEKONTORET

KILDEBAKKEN 1 · 8680 RY. Dover · Alling · Tulstrup · Låsby · Gl. Rye · Ry
 TLF. 86 89 13 50 - E-mail: metla@km.dk

ÅBNINGSTIDER:

Mandag-onsdag kl. 9 - 12. Torsdag kl. 16 - 18.

GUDSTJENESTER

DATO	HELLIGDAGENS NAVN	DOVER	ALLING	TULSTRUP
SEPTEMBER				
15/9	13. søndag efter trinitatis <i>Høstgudstjeneste i Dover og Tulstrup Kirke</i>	11.00		9.30
22/9	14. søndag efter trinitatis		9.30 (JH)	
29/9	15. søndag efter trinitatis <i>Efterfølgende sensommervandring i Tulstrup</i>	9.30		11.00

OKTOBER

6/10	16. søndag efter trinitatis		9.30 (DGL)	
13/10	17. søndag efter trinitatis	11.00		9.30
20/10	18. søndag efter trinitatis	9.30	11.00	
27/10	19. søndag efter trinitatis <i>Løvfaldsgudstjeneste i Tulstrup</i>		9.30	11.00

NOVEMBER

3/11	Alle helgens dag <i>Efterfølgende fællesspisning i Dover Beboerhus.</i>	11.00	17.30	
10/11	21. søndag efter trinitatis	9.30		11.00
17/11	22. søndag efter trinitatis		9.30 (JH)	
24/11	Sidste søndag i kirkeåret	11.00		9.30

DECEMBER

1/12	1. søndag i advent	9.30 (JH)		
8/12	2. søndag i advent		9.30	11.00
15/12	3. søndag i advent			9.30 (DGL)
22/12	4. søndag i advent	9.30	11.00	

PRÆSTER: DGL - DORTHE GUDMUND LARSEN . JH - JESPER HANNESLUND
(HVOR INTET ER ANFØRT ER DET KONSTITUERET SOGNEPRÆST BENJAMIN WÜRTZ RASMUSSEN)

GRATIS KIRKEBIL

Kirkebil kan gratis rekvireres til gudstjenester i pastorates 3 kirker ved henvendelse dagen før til:

Skanderborg Taxa - Tlf. 86 51 00 00